

LOKALHISTORISK NYT

Medlemsblad • 2007 - 2008 • nr. 26

Årets tema:

Biografier: mellemkrigstid og besættelse

*Rasmus Pedersen med sin mobile dampmaskine og tærskværk.
Her på Kildegård ca. 1910. (Lokalhistorisk arkiv)*

Lokalhistorisk Forening

*for Skellerup, Ellinge, Flødstrup
og Ullerslev*

INDHOLD

~~~~~

Diverse	2
Siden sidst	3
Artikler:	
Grusgravning i Pårup	5
R.T.A. (Ringe Tjære- og Asfaltfabrik) - Pårup.....	6
Niels Rasmussens livsberetning fra 1903-1952	10
Min barndom på et statshusmandsbrug.....	20
Arrangementer 2007-2008	15
Beretninger	
Fra arkivet.....	27
Fra arkæologigruppen.....	28
Fra filmudvalget.....	31

DIVERSE

~~~~~

BØGER, VIDEO OG DVD

Foreningen ligger stadig inde med nogle få eksemplarer af Ellinge-bogen, der kan købes for 150 kr. ved henvendelse til Inger Fredslund.

Video eller dvd med Vera Sandberg kan købes for 200 kr. ved henvendelse til Ellen Povlsen.

KONTINGENT

Enkeltpersoner 35 kr.
Ægtepar 60 kr.

LINKS

www.historie-online.dk

Her kan man læse om aktuelle historiske begivenheder rundt om i landet, om historiske emner, historiske bøger og tv udsendelser.

ISSN

1901-1229

SIDEN SIDST

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

Af Aase Windeballe (formand)

Foreningens samarbejde med Museumsforeningen i Nyborg gav den 7. oktober 2006 mulighed for at udforske Nyborg Fæstning på egen hånd.

Lørdag den 4. november 2006 fejrede foreningen sit 25 års jubilæum i Kulturhuset i Ullerslev, hvor vi havde arrangert en udstilling, der dels viste glimt fra foreningens virke gennem de 25 år og arkæologiske fund. Aase Windebal-

le bød velkommen til de mange gæster, der var mødt op allerede ved åbningen kl. 13, og Ole Poulsen holdt åbningstalen. Et festligt indslag i arrangementet var Skelleruppegnens folkedansere. De mange fremmødte gæster var meget optaget af at studere de fremlagte udklipsringbind og se de lokalhistoriske film. Der var også gaver til foreningen bl.a. en kokedel og en kaffemaskine. Planchestuillingen blev flyttet til bibliotekstorvet, hvor den stod måneden ud.

Torsdag den 18. januar 2007 fortalte Ejvind Knudsen for en tæt pakket sal i Langtved Forsamlingshus om hovedgården Rørbæk. Det var et meget spændende foredrag suppleret med billeder.

Generalforsamlingen fandt i år sted på Kaliffenlund den 6. februar, hvor navneændring var på programmet på grundafkomunesammenlægningen, således at vi hedder Lokalhistorisk Forening for Skellerup, Ellinge, Flødstrup og Ullerslev. Efter generalforsamlingen fortalte tidligere stationsforstander Søren Sørensen spændende om sine 50 år ved banen.

Endnu engang lykkedes det at gennemføre den årlige udstilling. På grund af kommunesammenlægningen var der tvivl om videreførelsen af traditionen, men da Landsbyrådene påtog sig opgaven, lykkedes det. Vi havde i år valgt at lave en udstilling, der viste noget om den tidligere kommunesammenlægning, som fandt sted i 1970, og tiden derefter.

Aftenturen gik i år til Ellinge Minkfarm. Den 20. juni besøgte vi Jens Danielsens store minkfarm på Ferritslevvej. Det var en spændende aften, hvor Jens Danielsen tog imod og fortalte lidt om stedets historiske udvikling fra 10 mink i 1966 til de flere tusinde mink, de har i dag. Herefter viste han sammen med familien rundt blandt minkene og i afdelingen, hvor minkene bliver pelset af. Det var en god og hyggelig aften for de mere end 30 mennesker, der var mødt frem.

Den 30. juli 2007 blev Lokalhistorisk Forening begunstiget med en check fra Fyn-Langeland Fonden lydende på 15.000 kr. til køb af computerudstyr til brug ved redigering af digitale film. Det er Kurt Nørrisgaard, Skellerup, der har indstillet foreningen til denne flotte gave, og det var Kurt Nørrisgaard, der overrakte checken til Aase Windeballe i Kulturhuset.

GRUSGRAVNING I PÅRUP

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

*Fortalt af Herluf Pedersen
Stendamsvej 4, Pårup,
5863 Ferritslevvej,
der har arbejdet for R.TA.*
i perioden 1952-1969.*

Fra Kilsvej 8 til Pårup bestod jorden af mindre parceller. Kilsvej 8 var på 4 tdr land. Her boede omkring 1930 en mand ved navn Laurits Jakobsen. Han havde et par køer og 1 hest, som han kørte mælketur med. Sammen med en søn sorterede de sten og grus på stangharpe i den resterende tid. En stangharpe var en skråtstillet træramme forsynet med ståltrådsnet. Trærammen støttedes af en stang.

Kilsvej 10 var på ca. 4 tdr. land. Besætningen bestod af et par køer. Ejeren, Laurits Knudsen, gik samtidig på løst arbejde, og i 1925 udlejede han en del af jorden ud til Johannes Pedersen og dennes broder, Anton Pedersen, Ellinge (mekaniker Ernst Pedersens far). De begyndte ligeledes med stangharpe, men gik siden over til rundsorterer, der var en skråtstillet tromle, drevet rundt ved hjælp af en lille benzinmotor og forsynet med forskellige størrelser netmasker, hvorefter sten og grus

faldt i kasser. Der blev kørt fra og til med trillebør. De store sten blev slået til skærver. Materialerne blev med hestevogn kørt ud langs kommunens veje og sat i bunker, hvor kommunen havde påtænkt at lave et stykke vej det år. Vejmændene kørte herefter stenene ud på vejene med trillebør.

Efter Laurits Knudsens død kom hans søn, Georg Knudsen, hjem, og sammen med Laurits' enke udlejede de fra 1938 til 1953 grusgraven til et Odense-firma: Østerlund & Søn. I 30'erne med den store arbejdsløshed forpligtigede Østerlund & Søn sig til at beskæftige unge arbejdsløse mænd.

Der blev nu bygget høje rundsortere, hvor materialerne blev ført op med elevator, og de sorterede materialer blev kørt fra med en tohjulet, hestetrukket vogn forsynet med tippekasse.

Vendegyden 19. Her boede i 1930 en mand ved navn Mads Hansen (broder til Johannes Hansen, "Brødkusken", og broder til Karl Møllers far). Mads Hansens jord, ca. 6 tdr. land, lå fra Vendegyden ned til Kilsvej. Mads

Hansen drev almindeligt landbrug, og den resterende tid brugte han til at sortere lidt sten ud af sin jord ved Kilsvej. (Vendegyden 19 blev købt af R.T.A.* 1965).

Pårupvej 47 bestod af 6 tdr. land, hvoraf de 2 tdr. land lå mellem Vendegyden og Kilsvej. Ejeren i 1930, Johannes Henriksen, drev almindeligt landbrug, og den resterende tid tog han sten ud ved Kilsvej. (ca. 1951 R.T.A.*)

Kilsvej 1. Her boede i 1920 en mand ved navn Karl Hansen. Hans ejen-

dom var på ca. 7 tdr. land, hvoraf 2 tdr. land lå mellem Vendegyden og Kilsvej. Han drev almindeligt landbrug, og i den resterende tid tog Karl Hansen og hans søn, Johannes Hansen, store sten ud af jorden. Stenene blev slået til skærver, som Karl Hansen med hest og vogn kørte ud til vejene. Bl.a. leveredes sten til hovedvej A1 ved Ullerslev.

* *Ringe Tjære- og Asfaltfabrik*

R.T.A. (RINGE TJÆRE- OG ASFALTFABRIK) - PÅRUP

ULLERISLEV ULLERISLEV ULLERISLEV ULLERISLEV ULLERISLEV

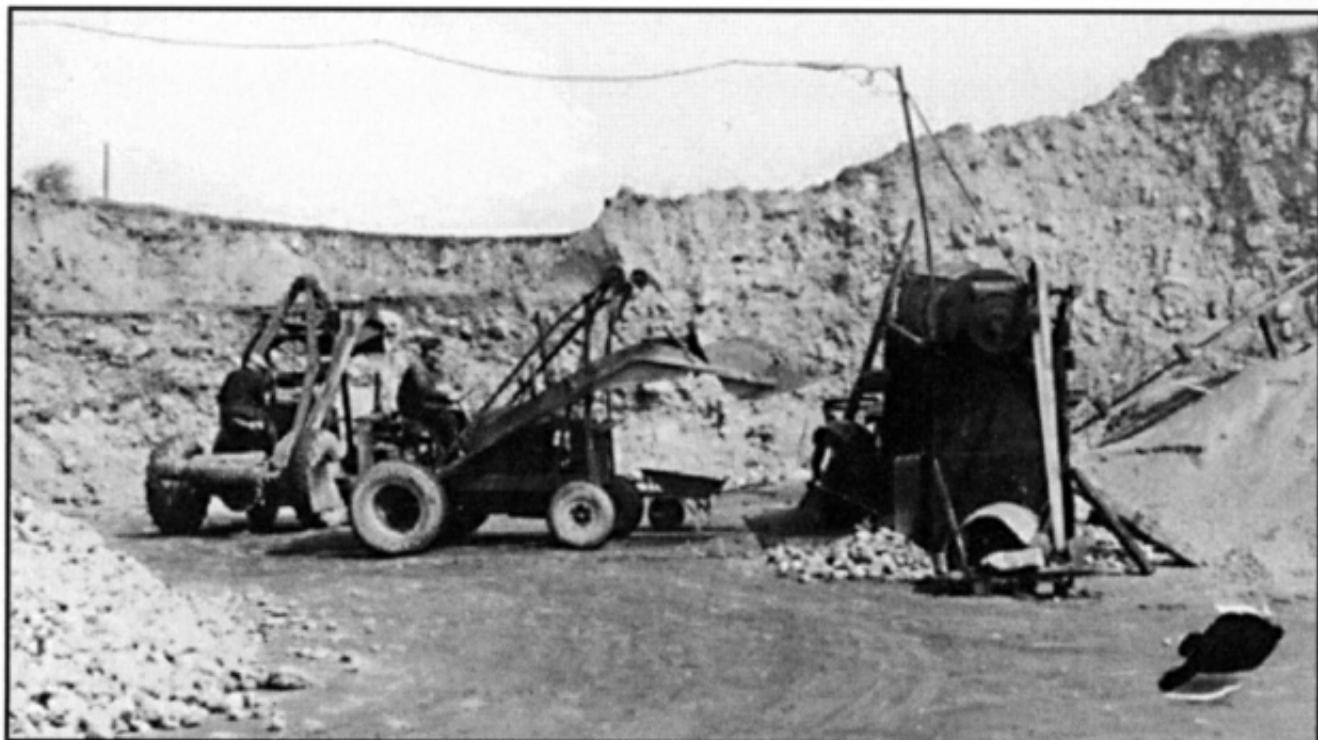
*Fortalt af Herluf Pedersen
Stendamsvej 4, Pårup,
5853 Ferritslev*

Driften af grusgraven bestod i udtagning og sortering af sten og grus. I begyndelsen benyttedes triøer, eldrevet, bestående af roterende tromle forsynet med forskellige netstørrelser. Triøreren blev fødet ved hjælp af en kopelevator, hvor der stod 2 mand og påskovlede materialer med skovl eller stengreb. Der blev kørt fra triøreren med traktor forsynet med frontskovl. Senere blev materialerne med en

gravemaskine fyldt på et fødeapparat og transporteret op i triøreren. På filmen* ses Georg Knudsen, Kilsvej 10, køre gravemaskinen og Oskar Hansen, Pårupvej 36, holde risten på fødeapparatet fri for store sten.

Knusning af sten

På filmen* ses Johannes Hansen, Kilsvej 1, og Aksel Høeg, Kilsvej 8, skovle sten i knuseren. Anlægget bestod af en kæbeknuser, der kunne tage sten op til 50 cm. i diameter. Stenene blev her knust ned til maksimum 6 cm., hvorefter skærverne med transportbånd

Grusgraven i Pårup. Frontlæsseren på billedet er opbygget af materiel efterladt af den tyske værnemagt. (Foto: Privateeje)

Huset i baggrunden rummede en smedie. (Foto: Privateeje)

(Foto: Privateeje)

førtes til finknuser. Her blev skærverne knust til stenmel og småsten. Derefter førtes det knuste med kopelevator op i de høje, lukkede huse, hvor sorteringen fandt sted. Husene var lukkede for at begrænse støj og støv.

Flintbrænding

Flintbrændingen foregik i 4 højovne, der var runde og 14 m. høje. Materialerne, der blev brugt, var flintsten og kul. Flintstenen var sort flint hovedsageligt fra kalklejerne i Vormark ved Hesselager. Sort flint bliver ved forbrænding hvidt.

Udvendig på ovnene var påsat jernskinner for tipvogne, der kunne køre op og ned med elektriske taljer.

Tipvognene fyldtes med flintsten og en spand kul pr. vogn, hvorefter materialerne førtes ind foroven i ovnene, hvis forbrændingstemperatur var 1100 grader.

Ovnene brændte døgnet rundt. Da ovnene var så store, kunne der hver dag fyldes på, og hver dag tages brændt flint ud. Den varme, færdigbrændte flint førtes med fødeapparat til knusning i knuser, hvor flinten knustes til mel og småsten. Fødeapparater og lign. bestod udelukkende af jern for at kunne tåle varmepåvirkningerne.

Det færdige materiale, der var blevet hvidt, brugtes til overfladebe-

lægning på vejene, der herefter fremtrådte lyse i mørke og dårligt vejr.

Da grusgraven selv havde en smedie, blev de fleste af maskinerne fremstillet der og repareret. De første læssemaskiner blev fremstillet af gamle traktorer påmonteret hjemmelavede frontskovle. På filmen* ses bl.a. en brugt lastvogn omlavet til en læssemaskine.

Senere indkøbtes Skovgård-læseapparater, der monteredes på den Fordson Major traktor, der ses på filmen*. Senere kom mere moderne "gummigeder". De lastvogne, der

ses på filmen, var fremstillet til transport i grusgraven.

Fører på filmen er Karl Kristiansen, Holts Møllevej 3, Datidens lastvogne havde en lasteevne fra 7 til 14 ton.

De forskellige huse, der ses på filmen*, er overdækkede siloer indeholdende forskellige materialer.

Arbejdstid 1952 var 48 timer pr. uge: de første 5 dage med 8½ time pr. dag, lørdag 5½ time pr. dag. Timeløn kr. 5.52.

** Den film der refereres til i artiklen er Ellinge-film (red.)*

(Foto: Privateeje)

NIELS RASMUSSENS LIVSBERETNING FRÅ 1903-1952

~~~~~

Niels Rasmussen, der blev Ullerslevs første borgmester i 1938, nedskrev i 1950'erne sin livshistorie for at hans efterkommere skulle vide hvordan hans liv havde formet sig. Da Niels Rasmussens beretning har karakter af et stykke Danmarkshistorie, har vi valgt at bringe uddrag her i bladet. I de to foregående numre har vi bragt de dele af beretningen, der beskrev Niels Rasmussens opvækst, uddannelse og tidlige erhvervserfaringer samt hans liv som landpost. I dette nummer gælder det hans oplevelser under besættelsen (red.).

I 1937 da Ullerslev blev selvstændig Kommune, blev jeg valgt ind i Sogneraadet og blev dets Formand. Nu begyndte en hel ny tilværelse. Jeg var jo ikke inde saadan i det kommunale, men det maatte jo læres. Kontoret havde jeg i den store Stue i Toftebo; der kom mange mennesker, saa om det ene og saa om det andet. Telefon fik jeg, men Mor vilde ikke tage Telefonen og tale i den, hvad hun dog efterhaanden overvandt.

De første Par Aar skulde jeg dog nærmest lære, men saa udbrød Krigen i 1939 og dermed meget forøget med Arbejde med Rationeringskort hvilket bevirkede, at jeg maatte tage meget fri fra min Posttjeneste, og da jeg tilmed stadig var med i Organisationen, havde jeg fuldt ud til op om Ørene. Men det skulde blive værre endnu, da Tyskerne besatte Danmark 9. April 40. Straks efter skete det første. Mor ringede til Ferritslev, om jeg straks vilde komme hjem, da der samme Dag vilde komme 1 Battaillon Tyskere, jeg skulde have indkvarteret. Det gik ikke saa sjældent paa, at jeg maatte tage en Beslutning i en Fart. Realskolebestyrer Frandsen, som ogsaa var i Sogneraadet, var mig til stor Hjælp, da han tit maatte agere Tolk, idet jeg jo ikke kunde forstaa Tysk.

Sogneraadet var ret frisindet og fik gennemført mange og gode Reformer bl.a. begyndte vi i 1938 at faa lavet Sportsplads og Skolen udbygget med Sløjde – Skolekøkken – Bad og Bibliotek. Mor var meget ked af al den Uro, vi havde i Hjemmet, hvorfor jeg fik indrettet kontorlokaler i

UNGARNSKE SOLDATER VED
ULLERSLEV KRO APR.-MAJ 1945

(Foto:
Lokalhistorisk Arkiv)

Friboligen. Tyskerne kom oftest naar jeg ikke var hjemme, og Mor kunde jo ikke tale med dem, saa det var ved at gaa hende paa Nerverne. I 1942 da jeg fyldte 65 Aar, søgte jeg derfor min Af-sked fra Postvæsenet, som jeg fik 1 Oktober efter 39 Aars Tjeneste, og samtidig gik jeg ud af Organisationen, som jeg havde været med i i 31 Aar. Sognets Sager optog nu hele min Tid.

I Sommeren 1939 var jeg i England for at besøge Hansine og Arthur, og det var en meget vellykket Tur, og jeg kom hjem lige kort før krigen udbrød. Som sagt, der var nok at gøre med det kommunale, thi foruden at være formand for Sogneraadet var jeg ogsaa formand for Brændsels-udvalget, som til tider gav meget Arbejde ikke alene med Petroleum og Olie, men ogsaa med Brændsel bl. a. fra Skovene, hvor vi fik tildelt et vist Kvantum Rm Brænde til Kommunen, som saa skulde deles ud til samtlige Husstande foruden at man skulde have et Lager til at sælge ad.

I Februar 1945 kom en Afdeling Tyskere hertil og slog sig ned i Forsamlingshuset. Det var Folk, der skulde passe et Hestelazaret, Heste, der var blevet medtaget af Krigen, skulde væk en Tid for at komme sig, og derfor blev der til vor Sorg bygget 2 store Barakker

INDKVARTERING AF TYSKE SOLDATER OG FLYGTNINGE

Ullerslev Forsamlingshus

I perioden fra 26.1.-5.5.1945 slog en afdeling tyske soldater sig ned i forsamlingshuset og i skolens gymnastik- og sløjdsal. De oprettede et hestelazaret i de to store barakker, som de byggede på sportspladsen.

Fra 5.5.-3.12.1945 blev 88 flygtninge fra Pommern og Østtyskland indkvarteret i forsamlingshuset.

Ullerslev Realskole, Ullerslev Kro og ventesalen på Ullerslev Station

I en måneds tid var der indkvarteret ungarnske soldater i Realskolens gymnastiksal, i salen på kroen og i stationens ventesal.

Skellerup Forsamlingshus

Her indkvarteredes tyske flygtninge fra 5.5.-22.11.1945

Bremaegård og Rolighed

Her var indkvarteret tyske soldater fra 20.4.-5.5.1945

paa vor dejlige Sportsplads, som kunde rumme ca. 100 Heste. De menige Soldater var ikke egentlige Tyskere, nærmere Polakker, som Tyskerne havde tvunget til at være med, de var nærmest ældre Folk og var meget flinke, og det var Officererne gennemgaaende ogsaa.

Dem havde jeg ikke saa meget med at gøre, det vil sige de tog ogsaa Skolens Gymnastiksal og Sløjdlokale.

I April fik vi en Invasion af Flygtninge fra Pommern og Øst-Tyskland, ca. 85 nærmest udelukkende yngre Kvinder og Børn, dog ogsaa nogle ældre Kvinder og 3 gamle Mænd. De blev indkvarteret i Skolestuerne. De havde en Fører med til at forestaa Forplejningen og i det hele til at staa for det. De maatte ikke forlade de Omgivelser, men skulde holde sig hjemme. En Dag kom der en hel Del Ungarer, som jeg skulde skaffe Plads til, de blev saa indkvarteret i Skolekøkkenet, men de var her kun faa Dage. Vi fik ogsaa af og til flere Hold Tyskere, og det gav meget Arbejde med at faa dem installeret, for der skulde skaffes Halm, at de kunde ligge i. Vi havde Gymnastiksalen paa Realskolen, Salen nede paa Kroen og en Ventesal paa Stationen. Gennemgaaende var de ret flinke, men naar de kom, ja saa troppede de øverste Officerer

UDGIFTER I ANLEDNING AF TYSKERNES BESLAGLÆGGELSE AF ULLERSLEV REALSKOLE

Udgifterne blev afholdt af skolebestyrer Frandsen for egen regning.

Rengøring af kælderrum ...	60,00 kr.
Desinficering af gymnastiksal....	15,00 kr.
Telefonbenyttelse	10,00 kr.
Lys på privat måler.....	49,00 kr.
Brænde brugt af soldater	150,00 kr.
I alt	284,00 kr.

Ullerslev d. 23. juli 1945

op hos Os, og forklarede hvad de skulde have osv.

Da vi kom hen i April 45, kunde vi nok se, at det gik mod Slutningen af Krigen, og en skønne Dag fik vi saa Invasion af de berygtede tyske S. S. folk, som kom ned paa Realskolen. De var meget nervøse, thi Modstandsbevægelsen lavede Sabotage værre og værre, og særligt nede paa Banen. Der var ikke mange Dage imellem, at Sporene blev ødelagt ved Sabotage, saa Togene ikke kunde køre. Derfor skulde disse S. S. Folk gaa vagt paa Banen og passe paa, men de var saa bange, at saa snart noget rørte sig, saa skød de, hvilket ogsaa bevirkede, at en Karl i Bondemosen en Aften blev skudt, fordi han ikke straks gav sig til kende.

Jeg kan sige, at jeg dog ikke var bange, men en Aften blev jeg lige godt noget ængstelig for disse S. S. Folk. Kl. var henad 10 om Aftenen, Kristian var tilfældig her oppe, da der blev ringet paa Døren og da jeg gik ud, stod der en Underofficer og 2 Menige med Bøsserne i Stilling. Underofficeren forlangte at jeg skulde skaffe 30 Cykler i løbet af en Time, hvad jeg hverken vilde eller kunde. Efternogen Parlamentaren gik jeg med ham til Realskolen med en Menig ved hver Side. Kristian var imidlertid

skyndt sig hjemad, da han hørte, hvad det drejede sig om, og naaede at advare forskellige ved Stationen om at gemme deres Cykler. Naa, vi kom saa ned paa Skolen, og jeg talte med Frandsen, og vi blev enige om at nægte at være medvirkende til, at de kunde faa Cykler. Ja, saa tog de selv, svarede de, ja, det maatte de om, svarede vi. De tog saa ud, men de fleste var gaaet i Seng, saa de fik kun nogle faa Stykker, men næste Dag, da Børnene kom paa Realskolen, saa tog de deres Cykler. Imidlertid blev der klaget over deres Fremfærd til højere Oveordnede, og Cyklerne kom saa tilbage senere. Endelig oprandt den 4. Mai hvor Tyskerne overgav sig, og et Par Dage efter brød Folkene i Forsamlingshuset op en Morgen, efterladende alle Hestene. Modstandsbevægelsens Folk overdrog mig at sørge for Hestene indtil videre, og jeg fik saa fat i 4 Mand til at passe dem.

Havre var der heldigvis nok af saa det gik. Da de saa flyttede ud fra Forsamlingshuset, saa flyttede Flygtninge derover og tog alle Lokalerne i Besiddelse, samtidig med at Modstandsbevægelsen gik Vagt Nat og Dag.

Hver Uge kom der Proviant til dem fra Nyborg, saa det havde jeg ikke noget at gøre med, men

ARRANGEMENTER

2007-2008

ULLENGLEI ULLENGLEI LEI ULLENGLEI ULLENGLEI

Det er i år 60 år siden, der blev købt to barakker på Fanø, som blev brækket ned og stillet op i Ullerslev dels til beboelse for Olav Rasmussen og dels til hans værksted, der har udviklet sig til en stor maskinfabrik, som i dag drives videre af sønnen Helge Rasmussen

Medbring kaffekurv.

MANDAG DEN 19. NOVEMBER 2007
KL. 14.00 : BILLEDEFTERMIDDAG

Billedeftermiddag i Arkivet i Langtved, Langtved Forsamlingshus, Langtvedvej 15.

Her vil arkivar Solveig Andreassen lægge billeder frem, som man kan kigge på, snakke om og være med til at identificere personer, steder og begivenheder på.

Medbring kaffekurv.

TORSDAG DEN 10. JANUAR 2008
KL. 19.30 PÅ KALIFFENLUND
BESØG PÅ GÅRDEN DALGAARD

Gudrun og Otto Andersen, Ullerslev, fortæller om gården Dalgaard, som de beboede indtil efteråret 2006.

Dalgaard er en gammel slægtsgård beliggende lige neden for kirken ved den gamle hovedvej. Gården, der har en spændende historie, har i tidligere tider hørt under Ulriksholm og Østergård.

ONSDAG DEN 5. SEPTEMBER 2007
KL. 15-16.30 : BYVANDRING I ULLERSLEV

I forbindelse med arrangementet Åben kommune arrangerer Lokalhistorisk Forening en byvandring i Ullerslev, hvor vi mødes på skolens parkeringsplads på Skolevej kl. 15.

Turen ledes af Aase Windeballe og er tilrettelagt, så vi slutter her igen.

LØRDAG DEN 22. SEPTEMBER 2007
KL. 10.00 : LADBYSKIBSMUSEET

Den 29. juni åbnede det nye Vikingemuseum ved Ladbyskibet med mange af de ting, der blev fundet i Ladbyskibet for 70 år siden, og som har været opbevaret på Nationalmuseet. Museumsfolk vil vise rundt og fortælle.

Af hensyn til organisering af rundvisningen kræves der tilmelding på 65 31 58 16 eller billum@larsen.mail.dk senest den 17. september.

Medbring madkurv.

Arrangør: Nyborg Museumsforening

ONSDAG DEN 31. OKTOBER 2007
KL. 19.00 : VIRKSOMHEDSBESØG

Virksomhedsbesøg på Olav Rasmussen Maskinfabrik A/S, Fasanvej 5, Ullerslev, hvor Helge Rasmussen vil fortælle og vise rundt.

ONSDAG DEN 13. FEBRUAR 2008
KL. 19.30
GENERALFORSAMLING
I KONFIRMANDHUSET I SKELLERUP

Foreningens ordinære generalforsamling holdes i år i konfirmand-
huset i Skellerup. Her vil sognepræst og provst Lone Wellner
Jensen fortælle om **præstegården** efter generalforsamlingen.

Medbring kaffekurv.

15.-16. MARTS 2008
I ULLERSLEVHALLEN : FORÅRSUDSTILLING

Foreningen deltager i den årlige forårsudstilling med udstilling og
film.

ONSDAG DEN 18. JUNI 2008
KL. 19.00 : AFTENTUR

Aftenturen går i år til **Ulriksholm Slot**, Ulriksholmvej 96,
Kølstrup. 5300 Kerteminde.

Christian IV havde erhvervet stedet, som han siden skænkede til sin
søn Ulrik Christian Gyldenløve.

Her vil Niels Grønbech, der bor på slottet, vise rundt og fortælle
om slottets historie og om nogle af de mange spændende ting, der
findes på slottet i dag.

Pris: 40 kr.

Medbring kaffekurv.

Ledelsen af Lejren kom tit og ofte op til mig, saa om det ene saa og saa om det andet. Naar en af Flygtninge skulde til Tandlæge eller lignende, skulde jeg give dem Lov dertil og skrive en Passerseddel.

Var der nogen Syge, skulde jeg ringe efter Læge. Han var stationeret i Ørbæk, ofte om Natten maatte jeg ringe. Flere døde heroppe, særlig børn, og blev begravet ovre paa Kirkegaarden, da gik jeg altid med til Begravelsen. De første Dage ja, i lang Tid efter Kapitulationen drog den slagne Hær Nat og Dag ovre paa Landevejen, et sørgeligt Syn, som jeg aldrig glemmer. Mange slængte deres Vaaben, de vilde ikke bære dem længere. De blev saa indsamlet disse vaaben og afleveret til mig, som saa senere blev afhentet af Modstandsbevægelsen. Enkelte gamle Soldater, der ikke kunde gaa længere, fik jeg ned paa Stationen og sendt med Toget, havde de ingen Penge, kom de med alligevel, vi vilde have dem væk, men mange havde rigeligt med danske Penge hos sig, og jeg saa, naar de gik forbi Forsamlingshuset, stod Flygtninge med Forklædet oppe og Soldaterne slængte deres Penge deri, saa mange kunde have Forklædet halvt fuldt af Pengesedler, som de saa senere i Smug købte Varer for i dyre Domme.

Naa, jeg kommer tilbage til Hestene. Der blev ringet til mig fra København fra Hesteeksportudvalget, at de havde overtaget dem, og fra Modstandsbevægelsen, saa jeg vidste hverken ud eller ind, men til sidst blev det den sidste. Vi plejede saa Hestene en Tid, og saa skulde de udstationeres. Der var mange, der gerne vilde have en Hest, og der kom mange for at se paa dem. Jeg maatte saa skrive op, at den og den havde faaet Lovning på den og den Hest, saa jeg var meget deroppe i de Dage. En bestemt Dag gled saa alle Hestene ud, men efter et Par Maaneders Forløb blev de hjemkaldt til en bestemt Dag, hvor de skulde aflevere dem, og saa maatte jeg afregne med de forskellige. Det var saa bestemt, at Hestene skulde sælges ved Auktion samme Dag. Dette var en Mandag, og Lørdagen forud havde jeg averteret i Bladene, at der blev bortsolgt alle disse Heste om Mandagen. Fra Lørdag Morgen til Mandag Morgen, var saa at sige Telefonen ikke stille, der blev ringet fra det ganske Fyn, Folk vilde have Oplysninger, om det var Rideheste og mange andre Spørgsmål.

Om Mandagen var der ligesom et helt Marked oppe paa Sportspladsen. Biler fra hele Fyn og folk i Hundredvis var der. Hestene blev saa solgt for 47000 Kr. Bagefter

afregnede Kommissionen med mig, og jeg fik 350 Kr. for mit Arbejde. Naa, Barakkerne blev saa senere overtaget af Staten og blev kørt ud til Statsfængselet.

Da Tyskerne var væk, blev Sogneraadet enige om, at en stor Sten, der laa ude paa Kirkebjergets Mark, og som Ejeren vilde forære Os, blev transporteret op paa Sportspladsen og rejst der. Senere hen paa Aaret kom vi af med Flygtningene, og man kun-

de atter aande lettet op Jeg fortsatte som Sogneraadsfmd til 1. April 1950 hvor jeg ikke ønskede at være med mere, jeg vilde nu nyde min Pension efter en lang Arbejdsdag.

I Efteraaret 1950, efter at Frugt-lageret var bygget, kom Bestyrelsen og spurgte mig, om jeg ikke vilde hjælpe dem med Regnskab, hvad jeg indvillige i, og jeg har saa gennem Vinterhalvaaret haft 3 af 4 Timer daglig derude.

MIN BÆRNDOM PÅ ET STATSHUSMANDSBRUG

~~~~~

*Af Egon Rasmussen
Langeskov*

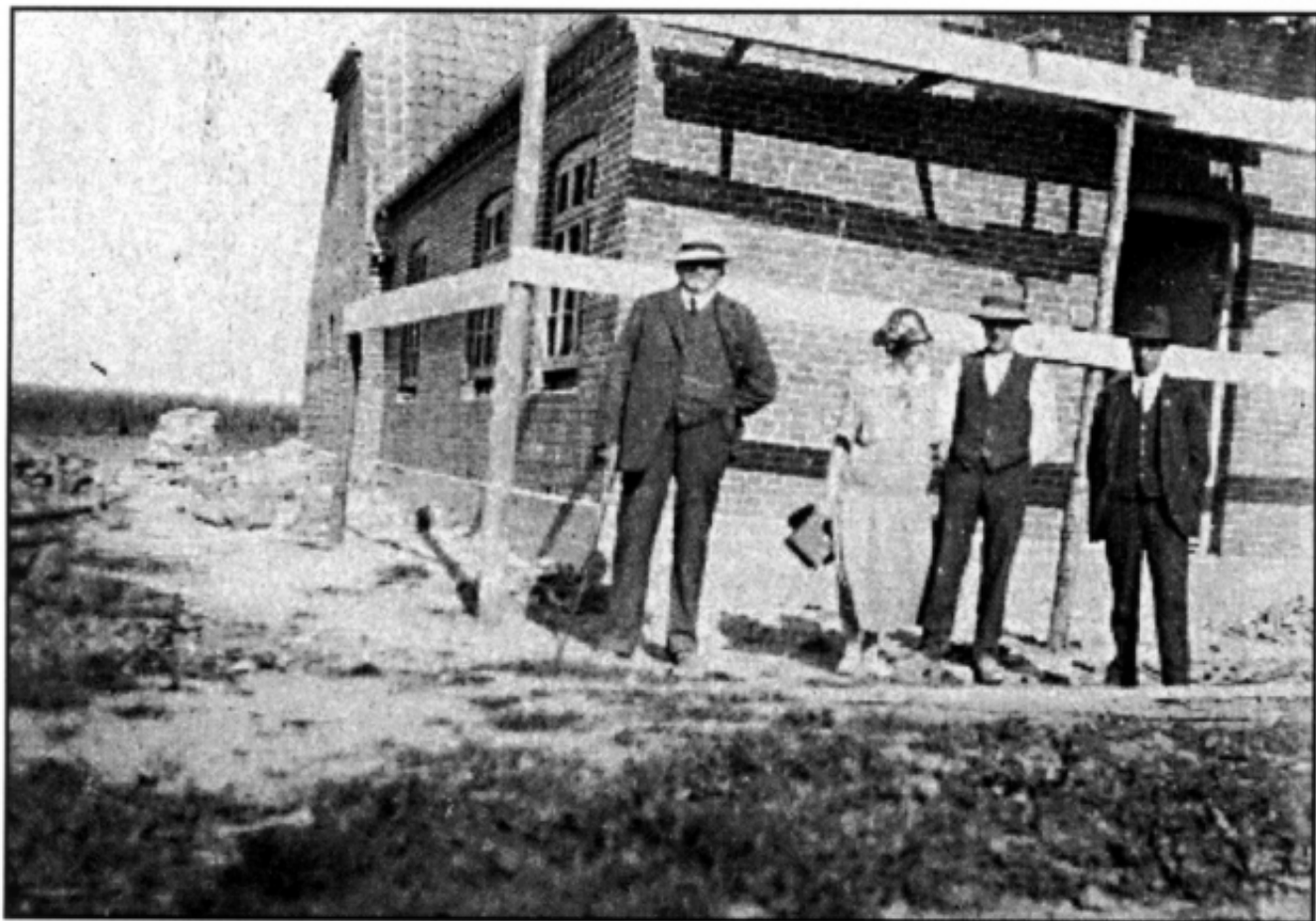
Egon Rasmussen er født 1. maj 1931 på Rørbækvej 4, et stats-husmandsbrug i Hannesborg og beskriver her glimt fra sin barndomstid.

Jeg sov i et lille loftkammer, ca. 2+2.5 m. med skråvæg. I skråvæggen var der et lille tagvindue der passede til fire tagsten.

Kammeret var opbygget af tynd bræddebeklædning, der var pudset med kalkmørtel. Der var over-

hovedet ingen isolering, kun træ og puds, ca. 3 – 3.5. cm. tyk i alt, det var en kold skal, lige ud under tagstenene.

Om vinteren havde jeg et par lange underbukser, af min fars, som nattøj. Helt ude i enden af buksebenene var de syet sammen, så risikerede jeg ikke at stikke fødderne ud i kulden. Hen over dynen lå en gammel overfrakke med pelsværk på kraven og nede ved fødderne lå en rund granit-

*Egon Rasmussens hjem under opførelse. I midten ses hans forældre.
(Foto: Privateeje)*

sten "varmesten", den blev taget med når jeg stod op om morgenen, lagt ind i ovnen i komfuret i køkkenet, hen under aften blev den lagt op i sengen igen, så var der dejligt varmt ved fødderne, når det var sengetid.

Hvis jeg husker rigtigt, var 1940 og 1941 meget kolde (man kunne gå over Store Bælt), brændsel var en mangelvare, tørv og brænde var hvad man kunne få.

Tørv var nogle gange af en meget dårlig kvalitet, der var for meget jord eller svovl i dem.

Det eneste sted der almindeligvis blev fyret, var i komfuret i køkkenet. Hvis tørvene var rigtig gode, kunne de ligge og gløde hele natten, så var det blot at lægge lidt tynde grene på, så var der ild igen, men var kvaliteten dårlig, var det vanskeligt nok at holde ild i det om dagen.

Ved disse kolde vintre var der god brug for den gamle frakke, og så ellers pelskraven helt op under næsen, med det resultat, at der var rimfrost på pelsværket om morgenen.

Husmandsstedet Rørbækvej 4. (Foto: Privateeje)

De sanitære forhold var ikke imponerende, men brøndvandet var godt og rent, det blev pumpet op ved hjælp af en håndpumpe, der stod på gårdspladsen, her blev vandet pumpet op til husholdningsbrug, vask og til kreaturerne.

I køkkenet havde vi en pæn vandspand stående, med et litermål, øste vi vand op i vaskefadet, der stod i en nedsænket trævask i køkkenbordet, det brugte vand blev båret ud igen, der var ingen afløb i køkkenvasken.

I bryggerset var der også en trævask, i denne var der et hul i midten, hvor vandet kunne løbe ud af og ned i en spand lige under, her blev hænder og ansigt vasket, fødderne blev vasket ude i trækarret ved pumpen.

I trækarret blev der pumpet vand op til heste og køer, men om sommeren, hvor køerne var ude i marken, blev de trukket hen til en mergelgrav og vandet der.

Det helt store vaskeri af hele kroppen, når det var vinter, fore-

gik i køkkenet, i trækarret, der blev taget ind fra pumpen, og så blev vi vasket, både Else og jeg, mine forældres kropsvaskeri så vi ikke noget til, det tillod blufærdigheden ikke.

Lige efter krigen blev der indlagt vand, og den nedsænkede trævask i køkkenet fik afløb ud af huset, og blev beklædt med zinkplade, det var en lettelse for min mor, bl.a. når der skulle vaskes op, der var godt nok kun koldt vand i hanen.

Toiletforholdene var heller ikke særlig moderne, men til gengæld som ganske almindeligt var, dels i Hannesborgområdet, og i det hele taget ude på landet på de tider. "Toilettet" var et lille påhængt skur på hønsehuset, det var ca. 1 + 1 m. med et lille skråt tag, en dør med en krog udvendig og ind-

vendig, jeg kan ikke huske om der var et vindue i, det var der ingen påviselig grund til, der var rigelig luft mellem vægbrædderne, så når vi sad derinde, kunne vi let holde øje med hvem der kom forbi.

*Egon Rasmussen som 13-årig med bue og pil.
(Foto: Privateeje)*

Der var et pænt, rent bræt med hul i, vi sad på, herunder stod der en spand, der helst skulle bæres ud før den blev for overfyldt.

Avisen blev revet i ensartede stykker, på ca. 15 + 30 cm. til toiletpapir, der var også en underholdende værdi i dette for dem, der kunne læse. Til dette lille kontor var der ca. 30 m. fra beboelsen, det var en kold omgang at være på spanden.

Om vinteren blev der rådet bod på dette, vi gik ud i kostalden og forrettede vor nødtørft, men det var der også en ulempe ved, for allerbedst vi sad der i hugstilling, var der måske en ko der "lukkede op", så var det med at fortrække i stor hast, med selerne slæbende efter sig.

Hvor har jeg mange gange vasket mine seler efter sådan en oplevelse, jeg var så bange for at lugte af komøg, når jeg var i skole.

I nærheden af mine forældres mark var der en skov, den blev der leget meget i, her blev der bygget huler inde mellem grantræerne, det var fantasifuldt først blev der bygget et skelet af grene som blev overdækket med løv og langt græs.

Når dette var næsten færdigt, havde vi saftevand og brød med, og så blev der dækket op.

Men ejendommeligt nok var det mest morsomt medens vi byggede, når hulen var næsten færdig, var det ikke nær så spændende.

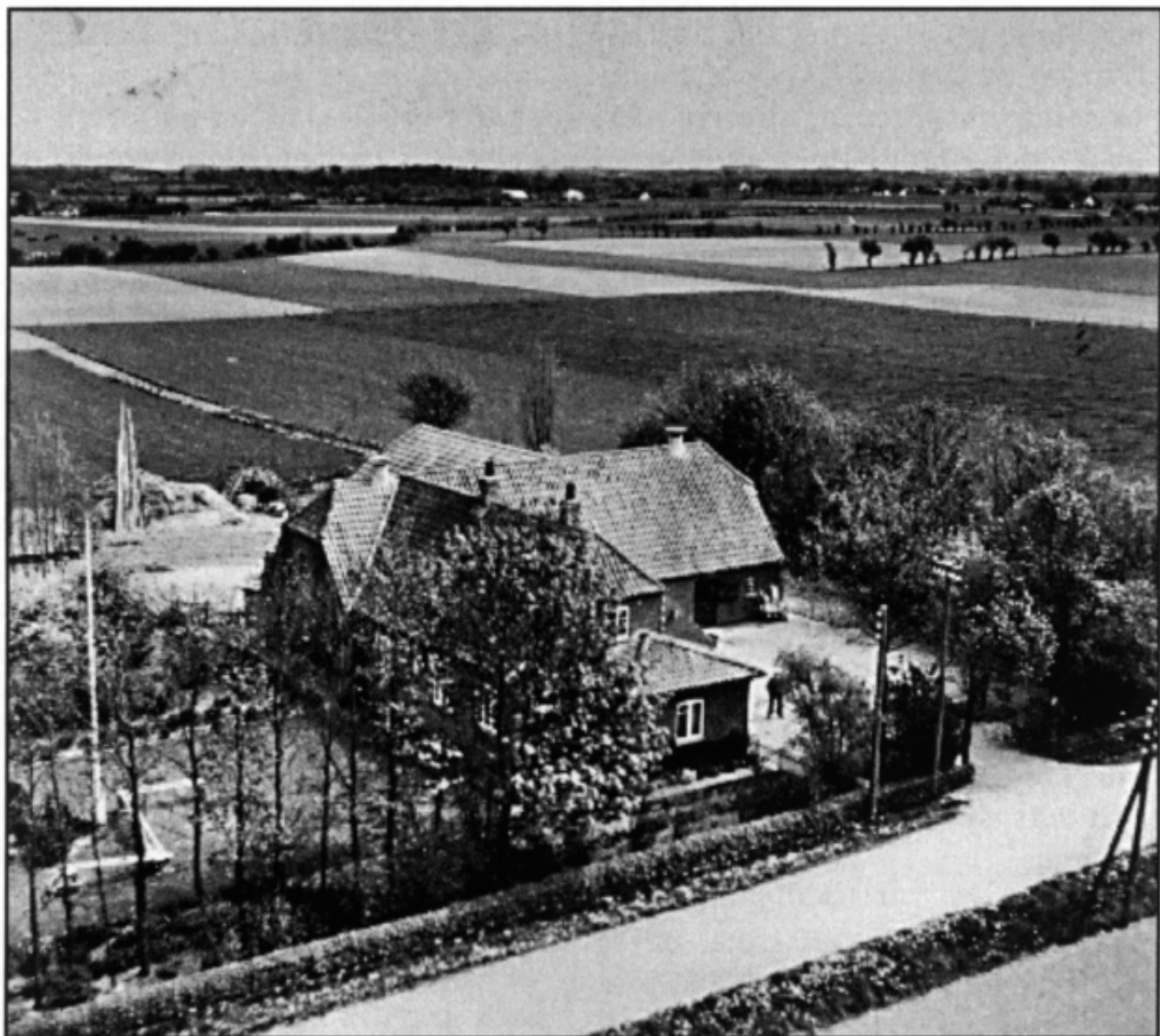
Jeg skød også meget med flitsbue sammen med Karl Åge. Buerne lavede vi af hasselgrene med en snor eller en tynd ståltråd som buestreng.

Pilene var af "tagrør", en sivart der gror ved enge og moser, det samme materiale som der anvendes til stråtag. Dette materiale er meget let og stærkt, det minder lidt om spanskrør, men dog slet så stærkt.

I enden af denne pil satte vi et ca. 5 cm. langt stykke gren af en hyldebusk, lige netop hyld har en meget blød marv, som vi kunne trykke pilen fast i, dette bevirkede at pilen altid fløj med den tunge ende forrest.

Engang vi lavede hule i skoven, var der en anden dreng, der ødelagde vort påbegyndte byggeri, når vi var gået hjem.

Drengen var lidt ældre end os, så vi var ikke helt så modige over for ham, men så en dag tog vi vores flitsbuer og pile med, vi fandt nogle lange spidse torne, skar dem til, og satte dem i hyldegrenen, helt yderst, så det blev en meget sylespids ende på pilen.

*Husmandsstedet Rørbækvej 4 fra luften.
(Foto: Privateeje)*

Bevæbnet med dette, ventede vi til drengen kom.

Han var meget fræk og hoven over for os, men da han blev præsenteret for vores ammunition, roledet det lidt på ham, og så blev han kommanderet til at spadseret pænt på skovstien, og ud af skoven, med os ca. 3 meter bag ved, med bue og pil, og vi dikterede ham hvordan

han skulle gå lige og med hænderne ned langs siden. Han ødelagde ikke noget for os mere.

Jeg blev konfirmeret den 8. april 1945, ca. en måned før krigen op-hørte.

Krigen mærkede vi ikke meget til i Hannesborg, ud over at der var

udgangsforbud efter kl. 9 aften, og at der skulle være mørklægningsgardiner for alle vinduer, og at der manglede mange ting, men hvert år Kurt (Københavnerdreng, der kom på sommerophold) kom, havde han sukker med, hans mor var jo på sukkerfabrikken.

Cykeldæk manglede vi meget, den gamle cykel som Kurt lånte, blev til sidst kørt uden dæk og slange.

Da krigen var slut, og de tyske soldater begyndte at vandre hjem, var der et kompagni soldater der gjorde et tre dages ophold i skoven i nærheden af hvor før-omtalte Karl Åge boede.

Det var spændende dage for vi drenge.

Tyskerne lavede et stort bål i grøften, lige uden for skoven, der stod en meget stor gryde og kogte, med noget kål eller roer der var kørt igennem en maskine, så det lignede det der kommer ud af en kødhakker, bortset fra at det ikke var hakket, kun nogle lange runde strimler.

Der har måske været noget lignende bouillon i vandet, de kaldte denne ret for suppe.

De fortalte at de fik suppe syv dage om ugen.

Karl Åges far avlede tobak, og han havde en sæk fyldt med finskåret tobak stående på loftet, der fyldte vi lommerne og solgte det ude i skoven for 1 kr. pr. pibefuld.

Karl Åges mor troede at hendes høns var blevet syge, de var pludselig holdt op med at lægge æg.

- Vi stod næsten med hænderne under hønsene, og ventede på at de lagde æg, og så ud i skoven og få 1,50 kr. pr. styk, mægtig forretning da vi endelig fandt ud af det, men næste dag var tyskerne væk igen, og forretningen ophørte, lige så pludselig som den kom, og hønsene blev raske.

BERETNINGER

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

FRA ARKIVET

Af Solveig Andreassen

Arkivudvalget afholdt møde efteråret 2006 med et punkt på dagsordenen: valg af ny leder af arkivet. Solveig Andreassen, der har fungeret som daglig leder i en længere periode, blev valgt til opgaven.

Som følge af kommunesammenlægningen 1. januar 2007 er Lokalhistorisk arkiv nu organiseret under Nyborg bibliotek på linie med Ørbæk og Nyborg lokalhistoriske arkiver.

I september 2006 blev der nedsat en arbejdsgruppe vedrørende de tre arkiver, der skal komme med forslag til arkivernes fremtidige organisering, opgaver, formål og revision af vedtægter.

I denne arbejdsgruppe deltager fra Ullerslev, udover arkivlederen, Aase Windeballe fra lokalhistorisk forening.

Desuden er der nedsat en arbejdsgruppe for de tre arkivarer til løsning af de praktiske opgaver, der er forbundet med sammenlægningen.

Begge grupper har overbibliotekar Birgitte Haugbøl, Nyborg bibliotek, som mødeleder og tovholder.

Arbejdet forventes afsluttet i efteråret 2007.

Arkivets åbningstider er stadig: mandage 19-21
undtagen i skolernes ferier.

Telefon i åbningstiden:
65 35 20 71 eller
mail ukla@mail.dk

Henvendelse uden for kontortiden
til Solveig Andreassen
tlf. 65 35 33 30

FRA ARKÆOLOGIGRUPPEN

Af Else Mikkelsen

Der har været foretaget nogle forundersøgelser og udgravninger her i Ullerslev i de sidste 5 år.

I forbindelse med udstykningen af parcelhusgrunde på det areal, der nu hedder Kirsebærhaven, er der blevet fundet en del spændende ting og anlæg.

I 2002 blev der ved forundersøgelse af vejtraché fundet et bopladslevn i form af gruber og kulturlag fra yngre bronzealder samt gruber og brønde fra førromersk – eller ældre romersk jernalder. Yderligere fremkom et kulturlag med flintafslag, der overordnet er dateret til bondestenalderen.

I 2004 blev der foretaget forundersøgelse i det nordligste, venstre hjørne af udstykningen, hvor der blev fundet en del mindre anlæg.

I alt 2005 blev der undersøgt et område på 35.500 m².

I en af gruberne fandt man bl.a. fragmenter af en lerblok. Det kan evt. være rester af en ildbuk, som kendes fra det meste fra førromersk jernalder. En ildbuk er en brændt lerblok omtrent af en munkestens størrelse, ofte prydet med indstemplede, geometriske

Søgegrøfternes samlede areal er på 1765 m².

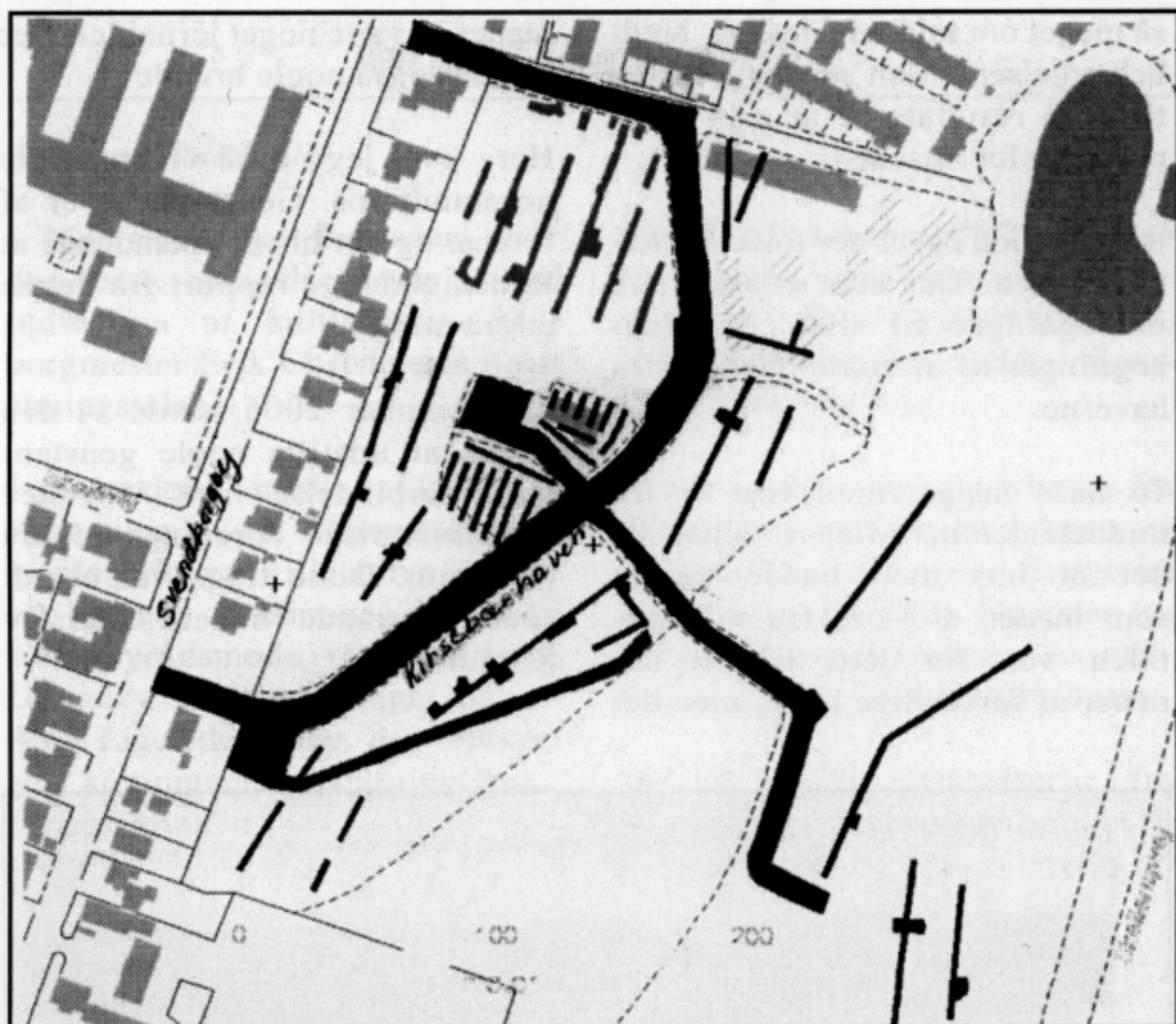
Deres areal dækker dermed 5% af de berørte områder.

Ved forundersøgelsen fandtes i alt følgende:

- 8 gruber af uvis funktion og datering.
- 2 mindre gruber, der ud fra fund af keramik overordnet kan dateres til yngre bronzealder eller ældre jernalder.
- Mindst 3 affaldgruber, der – ligeledes ud fra keramikken kan dateres til yngre førromersk eller ældre romersk jernalder.

mønstre. Man er ikke sikker på deres funktion, men et bud er, at de har fungeret ved ildstedet eller indgået som en del af arnen

Hvis nogen har lyst til at læse hele rapporten, er den at finde, hvis man går ind på www.odmus.dk, arkæologi, bygherrerapporter: OBM5639 DAMSGÅRD SYD.

Prøvegravningerne i Kirsebærhaven.

I sommeren 2006 blev der foretaget prøvegravninger ved Lundsgade og Bondemosevej. Efter oplysninger fra de arkæologer der forestår undersøgelsen er der formodentlig tale om bebyggelser fra ca. 1000- 1300 tallet og fra ca. 1700 tallet, men på nuværende tidspunkt, er dateringerne stadig usikre. Der foreligger ikke nogen endelig rapport endnu, men jeg har

modtaget en kort beskrivelse fra Lisbeth Poulsen. Man anser det for at være en middelalderplads, og der menes at være spor efter 13-16 huse

Husene er fra middelalderen eller renæssancen og omfatter det vist nok største middelalderhus, der indtil nu er fundet på Fyn. Det er meget spændende, da man ikke ved

så meget om middelalderlige landbebyggelser. Man ser meget frem til at få resultaterne af c-14 dateringerne for husene.

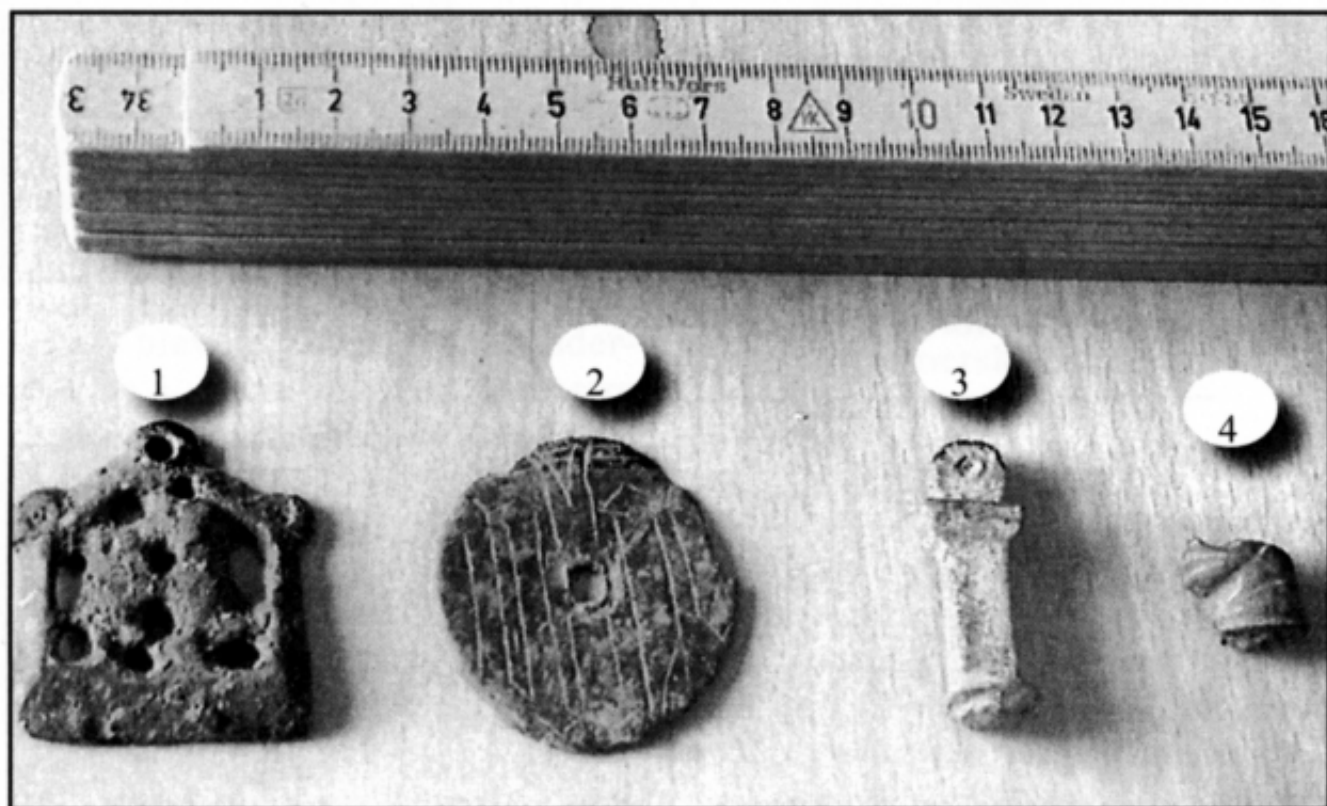
Længst mod øst er der folde af fletværkshegn. Det kan måske være indhegninger til dyr eller indhegninger til at holde dyr ude fra haverne.

To huse længst mod vest er fra middelalderen. Midt i feltet er der et hus med buede vægge som menes at være fra vikingetiden, vest for dette hus er der rester af forskellige hegn, men det

menes at være noget jernalder. Der fandtes også nogle brønde

Her har jeg også fået nogle genstandsfotos. Genstandene er af bronze og det bliver spændende at få den endelige rapport fra denne udgravning.

I november 2006 havde vi den glæde at udstille nogle genstande i forbindelse med Ullerslev Lokalhistoriske Forenings 25 års jubilæum. Disse ting var blandt andet genstande fundet i Ullerslev Kommune.

1. Et beslag

2. ?

3. Vædderhoved (arkæologerne benævner det gudslam)

4. bronzeskive med hul i midten og parallelle streger ridset i.

FRA FILMUDVÆLGET

Af Aase Windeballe

I Ullerslevs nye kulturhus blev den første optagelse foretaget ved indvielsen af kulturhuset, hvor borgmester Erik Christensen holdt åbningstalen.

I forbindelse med, at Ullerslev Kommune ved kommunesammenlægningen ville blive en del af Nyborg kommune, blev det sidste byrådsmøde i rådhusalen på Ullerslev Rådhus optaget på video. Ligeledes blev der optaget ved kommunens afslutningsfest i Ullerslevhallen.

Onsdag den 14. marts fik Ullerslev bibliotek besøg af landets statsminister Anders Fogh Rasmussen, der gerne ville se og høre om det integrerede bibliotek. Det var en begivenhed, vi også fik lejlighed til at optage. Her fortalte Birgitte Haugbøl, overbibliotekar for Nyborg kommunes biblioteker, om biblioteket. Også skolens leder Karen Rasmussen, tidligere borgmester Erik Christensen og nuværende borgmester Jørgen Terndrup var til stede og kunne bidrage med oplysninger.

I den forbindelse var TV2 Fyn også på banen og lavede optagelser både i arkivet, i byen og på biblioteket, optagelser, der blev sendt i fjernsynet samme aften.

Der er optaget digitale billeder fra udgravningerne, der blev foretaget på Dalgårds jord, inden byggeriet gik i gang. Desuden blev der taget billeder ved foreningens jubilæumsarrangement i Kulturhuset.

Det er stadig optagelserne fra Ellinge, der står på programmet til den næste film.

Udvalgsmedlemmerne er:

Aase Windeballe
Lone Wellner Jensen
Ellen Povlsen
Rikard Lund

ADRESSELISTE

ULLERSLEV ULLERSLEV ULLERSLEV ULLERSLEV ULLERSLEV

Bestyrelsen

Aase Windeballe (formand)	
Valmuevænget 11, 5540 Ullerslev	6535 1822
Rikard Lund (næstformand)	
Rørbækvej 4, 5540 Ullerslev	6539 1668
Inger Fredslund Hansen (sekretær)	
Kirkeballe 2 B, Ellinge, 5540 Ullerslev	6598 1432
Ib Kjærsgaard	
Gl. Byvej 5, Ellinge, 5540 Ullerslev	6598 2091
Yvonne Løfberg	
Svendborgvej 15, 5540 Ullerslev	6535 1807
Else-Marie Drøhse	
Degneløkken 33, 5540 Ullerslev	6535 3142
Solveig Andreasen (arkivleder)	
Hindemaevej 99, 5540 Ullerslev	6535 3330
Ellen Povlsen (kasserer, uden for bestyrelsen)	
Egevangsvej 9, 5540 Ullerslev	6535 1587
Jens Solvang (suppleant)	
Svendborgvej 1, 5540 Ullerslev	6535 2493
Kirsten Carstensen (suppleant)	
Pårupvej 21 Skellerup, 5540 Ullerslev	6535 2307

Kontaktpersoner til udvalg og arkiv

Solveig Andreasen (arkivleder)	
Hindemaevej 99, 5540 Ullerslev	6535 3330
Aase Windeballe (filmudvalg)	
Valmuevænget 11, 5540 Ullerslev	6535 1822
Else Fisker Mikkelsen (arkæologigruppen)	
Solholm 7, 5540 Ullerslev	6535 2263
Lokalhistorisk arkiv	
Langtved Forsamlingshus, Langtvedvej 15, 5540 Ullerslev ..	6535 2071

Øvrige kontaktpersoner

Nyborg og omegns Museumsforening	
v/Jesper Olsen	2331 6659